

un d'africà, que potser és un *Sueica* de la Cirenaica, aldea prop de *Barka* (esmentada c. 1230: Campaner, *Bosquejo Ar.-Bal.*, p. 310); a Algèria *suūaiqa* «ruelle, petite rue» (Beaussier).³

També en el *Repertiment* de Mallorca: «furnus *Ac-zuebeyka*» dins la ciutat de Palma (Bof., 62) el qual Gayangos, segons Quadrado (p. 513), interpretà «del mercado». En fi, hi ha un NL *El Suèc* en el te. de Móra d'Ebre (XIII, 104.13), que bé sembla inseparable de *Sueca*, i venir d'aqueix dim., si bé masculí, com ho és *sūq*. De tota manera tot això prova ben poc a favor d'una etim. purament aràbiga del nom de la ciutat valenciana. Més fort seria l'indici, si fos veritat que el NL *Sueca* es trobà a Morvedre, Albaida i Càrcer, com afirma SSiv. Però no és veritat, són confusions.⁴

No s'insisteixi, però, a base d'aquestes dades, en un origen aràbic. Observem que les accs. verament comprovades de l'àrab pur *suūeiqa* són ben poc encorrajadores com a base semàntica del nom de la ciutat: 'Mercat', prou; però 'mercadèria' en abstracte? 'Careró?', 'turonet escarpat'? D'altra banda seria en a voler posar en dubte la perpetuació de la ciutat SUCRO. No fou una aparició meteòrica en l'Antiguitat, isolada com el *Sicana* d'Avienus;⁵ puix que en tenim dades tan repetides per part d'escriptors solvents i independents, i per espai d'uns quants segles, almenys 300 anys, des de Pompeu fins a Florus. Sens dubte continuà tenint vida urbana més o menys important, encara que després, en temps més revolts, no en recollim notícies. En va s'argumentaria que no n'hi ha en escriptors aràbics: aquests guarden silenci sobre tantes poblacions: pre-romanes: recordem *Tirig*, *Calp*, *Isber*, *Carpesa* etc. (ells tendien a silenciar els llocs de nom pre-islàmic, com *Gandia*, *Morella*, *Borriana*, i fins inflen més *Albaida* que València mateix). En va es pretenia que consta només com alqueria de Cullera: ja hem vist que no és sempre així en el *Rept*.

I tinguem en compte que tant per als sarraïns com per als conquistadors cristians del S. XIII, Cullera tenia una importància militar incomparablement més gran, car per allí els uns esperaven, i els altres temien els desembarcs de sarraïns africans; per això tendeixen a subordinar-la a Cullera. Estiguem convençuts, però, que hi hagué continuïtat urbana des del temps de *Sucro*, si bé amb vida més agrícola, de conreus i marjal.

Plenes de notícies, històriques i toponímiques, sobre el terme de Sueca, són les obres de J. B. Granell: *Hist. de Sueca* (Sueca, 1905, 2 vols., 1000 pp.); i del Pare Amat de C. Burguera Serrano: *Hist. fundamental y documentada de Sueca y sus alrededores*, en publicació des de 1920. Vaig poder utilitzar la curiosa documentació toponímica que extreia d'aquest llibre i altres fonts En Fermí Cortés. Tant ell com l'incomparable Joan Fuster, foren els meus incansables guies en les enquestes del terme i de l'Albufera. Ai, que ja no en tenim més que una coral enyorança!

¹ També parlen de la batalla o alludeixen al lloc Titus Livi (frag. 92), Ciceró (*Pro Balbo*, 5). Sobre tot l'episodi, veg. el llibre bàsic de Schulten (*Sertorius*, Leipzig, 1926, 200 pp.). De la ciutat de *Sucro* crec que encara en parlen Sèneca i fins Florus (S. II).

² Recordem els de transposició, per això mateix: MATRES > *Martès*, LAVACRUM > *Llavarco*; FRANCIA, FRAGA canviats en *Afranç*, *Afraga* o *Faraga*.

³ Amb el duplicat *suūaiqa/suūiqa* es pot comparar *kubāiḡar* al costat de *kubāiḡar*, que donà *Alcover*; etim. bona, a desgrat dels dubtes que li poso s. v., vol. II. — ⁴ El que SSiv. cita (a l'art. *Morvedre*, p. 309) és una grafia d'un despoblat *Cequa* (mal llegit per *Cequia*); i a Albaida (p. 25), *Coveychar*, que és: nom inconnex (veg. vol. III, 475b45 ss., s. v. *Cubaisa*). L'atribuït a Càrcer està verament en el *Rept.*, però hi llegim: «domos quas tenet in Xativa et 10 jo. terre: in term. de Carcer scilicet <et> et in *Çueyca*» (Bof., 453.3f.), doncs, triple donació que comprèn cases de Xàtiva, i camps localitzats a Càrcer i a Sueca. Per tant es tracta de Sueca, no pas de Càrcer. Potser és aquest lloc el que figura a l'índex del Real Patrimoni amb el nom *Çueyquia*, al fº 101, no deu ser a *Sueca* mateix perquè *Çueca* també hi figura separat, al fº 93. Sembla un adj. nisba en *-iya* derivat del nom de Sueca, potser en un sentit com 'rodalia suecana', partida dependent de Sueca. — ⁵ El mateix *Sicana* potser fou més viu del que podríem sospitar per la dada única del periple del S. VII en Avienus; repetit només en els *sicani* de Sicília; i un moro Mahomet *Çucani*, figura a la Ribera d'Ebre, com morisc venedor a princ. S. XIV (*Capbreu* d'Entença, 31v, ed. Palet-Romero, p. 39). Tanmateix la vaga semblança entre *Sicana* i *suūaiqa* només pot ser casual.

SUELSA (i Bielsa)

A l'art. *BEUSSA* aran., del vol. II, 501, a propòsit de l'arag. *Bielsa* i el fr. *Beauce*, s'hauria pogut afegir una nota sobre el nom del Pic de *Suelsa* a l'Est de la vall de Bielsa. Deu venir d'un compost cèltic o sorotàtic su-BĒLĪSA, format amb el nom de la vall i el prefix cèltic su- 'bo' [= gr. εὔ < ieur. (E)SU, E(S)U]. Compost interessant en el judici de la nacionalitat lingüística del nom pre-romà BELISA, que està en controvèrsia. De la idea de 'bo' es devia passar a la idea de 'levant', d'on ve l'escalf de sol.

SUERA, que estudiarem junt amb BENISSUERA, i altres noms valencians i aragonesos, parònims

SUERA, poble de la Plana Meridional de Castelló. És a prop de la frontera lingüística, al peu de la Serra d'Espadà, uns 8 k. a l'O. d'Onda.

PRON. J. G. M. oïa *suèra* a L'Alcora i a la Vall d'Uixó; i notava la forma en plural, com en el nom oficial (*Sueras*), només a Cast.Pna. SGuarner, 1934,